

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 14

83. ÅRGANG
7. AUGUST

1971

SIDE
209:

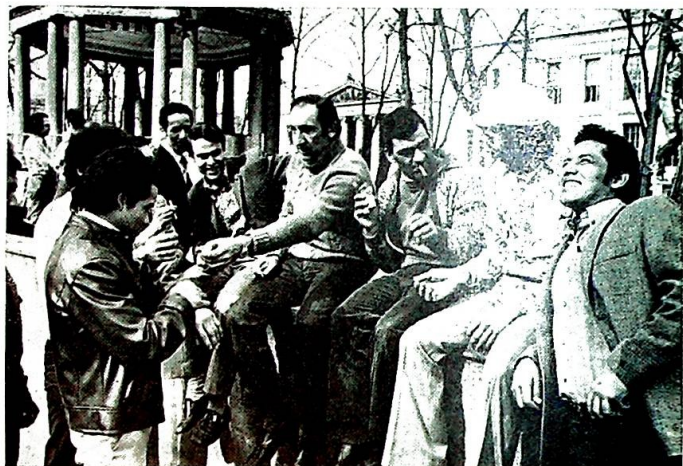
**NORDISK
STANDPUNKT**

VÅR NESTE PÅ KARL

Det har bodd kristne i rundt tusen år i Norge, det vil blant annet si at vi og våre forfedre i disse tusen år om og om igjen har fått forklart budet om at vi skal elske vår neste. Det er dessverre ikke alltid lett å se hva det har hjulpet. Kanskje det spesielt idag — i 1971 — er nødvendig å stille på nytt et helt grunnleggende spørsmål: Hvem er vår neste? Er det naboen i boligblokken? Arbeidskameraten? En halvveis ukjent trosselle som vi støter på etter en søndagsmesse? Jo, alle er vår neste. Men det er noe mer enn det. Vår neste sitter nå til dags også ofte på en benk i Studenterlunden på Karl Johan, snakker et fremmed sprog og har en annen hudfarve enn en vanlig vinterblek eller kjøligbrun norsk borger.

vei og fromt be om at kanskje en eller annen offentlig etat ordner opp i saken. Hvis vi ikke simpelthen brummer: Hva skal de nå her å gjøre?

Pakistanernes vanskeligheter i det lille, fredlige og stort sett velfødde Norge, ja, de fleste fremmedarbeideres problemer hos oss bunner visst i dette ene: Vi er ikke

Dette viser seg å være vanskeligere å forstå. For de som kaller seg kristne og har den omtalte tusen år lange undervisning å holde seg til, for det navnløse maktapparat som vi kaller *myndighetene* — for de fleste nordmenn øyensynlig. Vi er oss selv nok, også når det gjelder budet om å elske og respektere og hjelpe vår neste. Vi liker at det er måte med alle ting. Mannen på benken i Studenterlunden ligner ikke på Johansen i tredje etasje, han ser ikke ut som en vanlig uteligger, og han tigger ikke, det hele er litt skremmende. Vi velger å se en annen

SR.
KARIN
O.P.:

TARTUFFES

Anne-Lisa Amadou: Tartuffes ansikt og andre essays om Molière. 135 s. Gyldendal Norsk Forlag 1970.

Den tradisjonelle lesetid, de lange høst- og vinterkvelder, er ennå ikke kommet, men her er en liten appetittvekker før det braker løs for alvor. Leseren synes kanskje boken ser vel høytidelig og akademisk ut til det, men den som kjenner noe til Molière, kan nære et lite håp om at skinnets bedrar. Samtidig vet han imidlertid at selv den morsomste forfatter kan tolkes i hjel og bli dødsens kjedelig.

Her gir innledningen til boken både mot og lyst til å fortsette lesningen. Forfatteren erklærer nemlig at hennes hensikt er å blåse bort det støv som med årene har lagt seg over Molières bilde. For vårt ærbødige blikk blir han så altfor lett stående som klassikeren, den i bunn og grunn alvorlige mann som brukte sitt vidd først og fremst for å oppdra og belære menneskeheten. Anne-Lisa Amadou vil gjøre oss kjent med den Molière hun mener er den virkelige: teatermannen som skrev for å erobre publikum og for å more, og som lyktes så godt at Ludvig XIV og hans hoff holdt på å revne av latter.

Dette er på linje med moderne Molière-forskning, og boken er et forsøk på konsekvent å se Molières verk som dramaer og hans personer som levende og handlende personer i en gitt situasjon, — ikke som typer, konstruert for å demonstrere en eller annen egen-

skal, eller for å bære frem forfatterens meninger. Dette betyr ikke at Molière ikke har noe han vil ha sagt, men han taler ikke til oss som moralpredikant. Hans verk gir uttrykk for «en erfaring om det å være menneske i verden», sier Anne-Lisa Amadou.

Og fordi livet er så mangfoldig, er også Molières dikteriske verden mangfoldig, så mangfoldig at forfatteren har valgt å gi sin studie form av essays som fra forskjellige vinkler kaster lys inn over Molières verk.

Likevel er boken klart og målbevisst bygd opp: Etter en kort presentasjon av Molière og hans liv, tar Anne-Lisa Amadou oss med på en ferd gjennom hans verden. Den begynner med Molières farser, som hun ikke bare ser som et utgangspunkt for komediene, men som noe av et kjernepunkt, en inspirasjonskilde. Hver av de fem essays som følger, behandler én komedie, og de tre essays om de

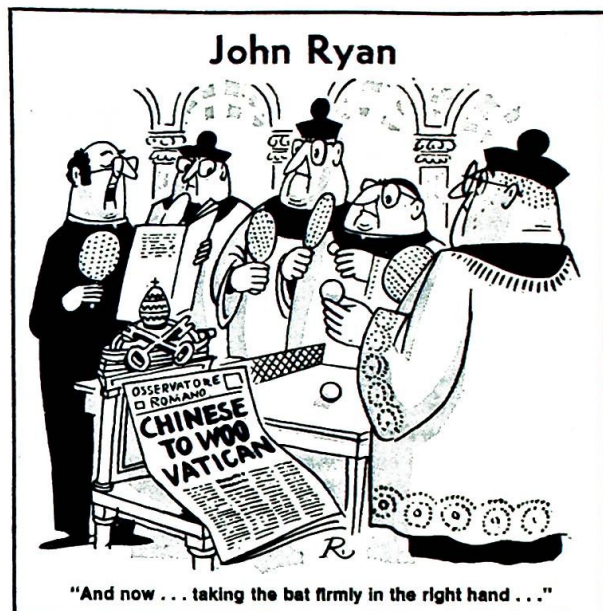
JOHAN

beredt til å se på de fremmede som vår neste. Det kunne passere for noen menneskealdre siden, da det ennå var mulig å leve isolert fra omverdenen. Da det ennå var mulig å være seg selv nok uten at det sto om vårt eget menneskeverd. Idag er det unektelig anderledes. En naturkatastrofe i Asia skyller hundrevis av mennesker i land i Oslo, et politistyre i Mellom-Europa jager tusener inn i Skandinavia, arbeidsløshet et sted i Middelhavsområdet fører til at en del unge menn forsøker å finne arbeide for seg og sine her oppe. Og enten vi liker det eller ikke skal vi regne en hver av dem som vår neste. Det er dette vi ikke er beredt til, det er dette vi ikke skjønner. Men vi må skjønne det. Så fort som mulig. Det er akkurat nå vi skal lære hva det betyr å være menneske. Og vi skal lære det av noen fremmede.

A. R.

NESTE NUMMER AV

«ST. OLAV» KOMMER 21. AUG.

CHINA OG VATIKANET

Amerikansk-kinesisk pingpong-diplomati er den aktuelle bakgrunn for Catholic Herald's og John Ryans tegning idag. På side 211 i nyhetsspaltene forteller vi litt om et annet forsøk på tilnærming — mellom China og Vatikanet.

En katolsk prest, Louis Wei, som er stasjonert i Paris skal ha overrakt visse forslag til pavens statssekretær, kardinal Villot.

ANSIKT

store komedier Tartuffe, Don Juan og Misanthropen danner bokens naturlige midtpunkt. Det siste essay tar for seg Molières tre siste, og kanskje mest løsslupne komedier. Uten å lage noen bred oppsummering, samler Anne-Lisa Amadou her trådene i det som er blitt sagt, og knytter forbindelsen med innledningskapitlet.

Hun ser to hovedlinjer i Molières verk. Den ene kommer fra den folkelige franske farse som utspilles i hverdagen og har ekteskapelige forviklinger som tema. Hovedpersonen er seg sine plager og vanskeligheter bevisst og gir oss del i sine funderinger over livets tilskikkelser. — Den andre linjen kommer fra den italienske Commedia dell'arte, og her er usannsynligheten opphøyet til prinsipp. Hovedpersonen er innfanget i en mani som gjør ham blind og døv for omverdenen.

Han turer frem i sin galskap, og Anne-Lisa Amadou mener å spore en tendens hos Molière til å la ham forbli i den. Den avsluttende «moral», som vi kjenner så vel fra Holberg, mangler nemlig ofte, og i stedet kan til og med komme en «pompøs sluttseremoni som bekrefter dåren i hans vanvidd», sier hun. Og det rare skjer at disse forrykte personer kommer oss forunderlig nær, enda vi ikke kan føle oss som ett med dem, slik som med de resonnerende ulykkesfuglene i den andre typen komedier.

Men enten Molière holder seg på det jevne eller beveger seg i en verden av vill usannsynlighet, så forteller han oss noe om oss selv. Vi ser oss selv, og da især vår begrensning.

Menneskets situasjon er imidlertid ikke sett tragisk, men akseptert og forvandlet til glede, mener Anne-Lisa Amadou, og hun fortsetter: «Når vi tar inn over oss Molières komedier, blir vi på en måte forsonet med vårt eget bedrøvelige bilde.»

Dette er for Anne-Lisa Amadou grunn nok til å beskjeftige seg med en så gammel forfatter, og til å oppfordre oss til å gjøre det samme. Møtet med

Molière har gitt henne noe som hun gjerne vil formidle til andre, ikke ved å prøve å lage en fullstendig fremstilling av forfatterens verk, men ved å gi oss del i sin opplevelse av de komedier hun er mest glad i. Hennes bok er virkelig skrevet «con amore», men uten at det går ut over den faglige kvalitet. Gjennomgåelsen av komediene er ikke bare underholdende, men også klar og instruktiv.

Ut fra sin målsetning behandler hun verket i seg selv — komedien som komedie. Hun tolker det hverken som uttrykk for forfatterens livssituasjon eller filosofi, eller som et produkt av Ludvig XIV's Frankrike, selv om både tiden og forfatteren hele tiden anes som nødvendige faktorer.

Om denne metoden er tilstrekkelig, kan naturligvis diskuteres, men som innfallsport til Molières verden er den utmerket, og vel den mest inspirerende.

Så ta og les, om mulig også komediene, selv om de nok helst burde sees!

EN NAIIV SJEL

William Shawcross: Dubcek.
Gyldendal.

Historie er i høy grad en beretning om enkeltmennesker. Den beretning William Shawcross har skrevet, handler om hvordan en kommunistisk partifunksjonær fra Slovakia ved navn Alexander Dubcek uventet satte sitt preg på politikken i 1968 gjennom sin ærlighet og nesten naive tro på medmennesker. Hadde han lyktes (skriver forfatteren) «ville han gitt verden et virkelig alternativ til den amerikanske kapitalismes blinde arroganse, til den borgerlig-demokratiske økonomis tilsynelatende endemiske ekteskap av ineffektivitet og misnøye og til den sovjetiske diktators sløve umenneskelighet.» En del av oss vil neppe være enige i en slik tanke, men det spiller i denne spesielle sak, etter min mening, mindre rolle. Faktum er jo at den «naive kommunist», mannen som forsøkte å gi sitt land en sosialisme med et «menneskelig ansikt», ble knekket og utmanøvrert av rå overmakt. Han fikk aldri tid til å bevise det Shawcross nevner, og Tsjekkoslovakia begynte på 70-årene i en stemning av grå håpløshet hvor bare ishockeyseire lever opp.

Dubcek hadde (man snakker om ham i fortid) en usedvanlig evne til å isolere seg fra virkeligheten. Den 23. mars fløy noen av de ledende i Praha til et møte med russerne i Dresden. De var alle skrekkslagne ved tanken på hva russerne ville si om deres sosialistiske eksperiment. Dubcek satt alene foran i flyet og skriblet på en blokk. Sekretæren, som trodde at han gjorde notater til en forsvarstale, gikk frem for å snakke med ham. Til hans forbauselse forklarte Dubcek at han rekonstruerte en fotballkamp han hadde sett i fjernsyn kvelden i forveien. Han gjennomgikk sitt lags feil.

Denne evnen til å isolere seg, hjalp ham kanskje til å overbevise seg selv om at alle sosialister før eller siden måtte erkjenne at det han gjorde var uunnødvendig. Hans evne til å betrakte det som var ubehagelig og ikke passet så godt gjennom en sky av ønsketenkning, satte ham istand til å igno-

rere russernes frykt. Og til å tro det beste om alle de medarbeidere i administrasjonen han arvet fra den «stalinistiske» Novotny-tiden.

Og nettopp dette nærbildet synes jeg personlig blir det mest verdifulle i boken. Det er ikke en fortelling om den tsjekkosllovakiske krisen i 1968 eller om Praha-vårens ideologi. Men det er en beretning, solid bygget opp, om en øst-europeisk politiker — som angår oss alle sammen.

(William Shawcross er 24 år gammel. Etter å ha studert politikk, filosofi og økonomi ved University College, Oxford, reiste han sommeren 1968 for første gang til Tsjekkoslovakia, like før russernes innmarsj i landet i august. Senere har han besøkt landet hele 16 ganger. Han var der da Jan Palach satte fyr på seg selv, da Dubcek ble etterfulgt av Gustav Husak, og under opptøyene på den første årsdagen for invasjonen.)

Å finne stoff til en biografi om en østeuropeisk kommunistleder er en uhyre vanskelig oppgave, men Shawcross gikk meget grundig til verks, og etter omfattende undersøkelser på kjente og ukjente steder i Tsjekkoslovakia og intervjuer med poli-

tikere, skribenter, studenter, arbeidere og med venner og slektninger av Dubcek og hans familie, presenterer han her en biografi som er enestående i sitt slag.)

Dubcek hadde dårlig utdannelse, han var ikke intellektuell — men han var aldri redd for å omgi seg med de beste hoder og motsi dem hvis han mente de tok feil. Han var sky, nesten selvutslettende — men han var samtidig i 1968 antagelig overbevist om at han hadde funnet det som filosofer og filantroper har søkt i århundrer: det rettferdige samfunn. Han lot seg stille skjelle ut av de store i Moskva, i telefonen og på forhandlingsmøter, han regnet Bresnev som senil, han hadde sett noe av «den store terror» i Stalin-tiden mens han selv bodde i Sovjet. Likevel kom antagelig invasjonen i Tsjekkoslovakia av russiske tanks som et sjokk på ham, han hadde ant mesteparten, men hadde aldri akseptert det. Hadde han fått noen måneder til på seg, ville også de mektige i Kreml ha forstått at sosialisme med «et menneskelig ansikt» var å foretrekke — trodde han.

Shawcross skriver en fremragende reportasjebok om denne naive sjel.

A. R.

FRA DE KATOLSKKE BISKOPER I NORDEN

NORDISK STANDPUNKT

Arets annet, nordiske katolske bispemøte fant sted i dagene 15. til 21. juli i Göteborg, der biskopene Taylor (Stockholm), Martensen (København), Gran (Oslo), Verschuren (Helsinki), Frehen (Reykjavik), Rüh (Trondheim) og Wember (Tromsø) arbeidet med en rikholdig sakliste, preget både av den tilstundende romerske synode og den hjemlige, nordiske situasjon. Som konferansens sekretær fungerte Msgr. Kristian Hylla, Stockholm. Videre deltok representanter for presterådene i de nordiske land: Pater Max Stanzel, Sverige, pater Adrian Borst, Finland, pastor Ib Andersen, Danmark og pastor Edvard Vogt, Norge. Gruppen fungerte godt og energisk som en rådgivende kommisjon for biskopene, med henblikk på de problemer som kommer opp på den romerske biskopsynoden i oktober.

Pressemedarbeider var pater H. Rieber-Mohn, Norge.

ABORT OG MENNESKEVERD

Som kjent har de nordiske katolske biskoper under de siste år, og med eksperters hjelp, nedlagt et omfattende arbeide med henblikk på en detaljert prinsipp-erklæring vedrørende abort-problematikken i de nordiske land. Det dreier seg om en pastoral veiledning som både tar stilling til problemets etiske og menneskelige sider, vender seg til de forskjellige grupper impliserte personer med råd og veiledning, og vurderer samfunnets og de lovgivende instanser stilling og ansvar.

En fjerde redaksjon ble under konferansen gjennomarbeidet og godkjent med mindre endringer og presisjoner — erklæringen foreligger dermed ferdig og vedtatt. Den går nu til oversettelse i de ulike land, og vil bli offentliggjort samtidig i de forskjellige bispedømmer 1. september.

NORDISKE KATOLIKKER OG U-LANDENE

Inntektene av faste-aksjonene har i de senere år vært orientert til fordel

for U-hjelpen, dels i samarbeide med statlig u-hjelp eller private, humanitære instanser. Det dreier seg gjerne om noe mellom 250 000 og 300 000 norske kroner. På forslag fra nordiske Caritas-organisasjoner og anbefaling fra den store tyske u-hjelpsorganisasjon Misereor, ble biskopene enige om i kommende år å samle seg om ett prosjekt i Nyeri, Kenya, hvor biskopen — Msgr. Caesar M. Gatimu — ber om hjelp til reisingen av et hjem for 75 foreldreløse barn. Kenyas regjering, den lokale befolkning (som er nylig innvandret og meget fattig), samt vestlige hjelpeinstanser vil sammen kunne realisere planene, som bygger på sunne kalkyler og svarer til et innlysende humanitært behov.

SYNODEN FORBEREDES

Biskop John Willem Gran, Oslo, vil representere de nordiske katolske biskoper på biskopssynoden i Rom i oktober, og bispemøtet i Göteborg ble ikke minst viet til inngående drøftelser og informasjon med hans deltakelse for øye. På forhånd er episkopatets mening utestket vedrørende tre særlig betydningsfulle, forberedende dokumenter fra Roms side: Utkastet til en *Lex fundamentalis* («grunnlov») for den katolske kirke, skjemmet «Om prestedømmet» og skjemmet «Om rettferdigheten i dagens verden». Disse emner ble behandlet både i kommisjoner og i plenum, med tre prinsipielle uttalelser som resultat. Biskop Gran redegjorde for sine positive inntrykk fra internasjonale prestemøter i Genève (april 1971) og Göteborg (mai 1971), hvor han deltok som observatør. Bispemøtet la stor vekt på at prestenes synsmåter blir representativt formulert, og godkjente enstemmig den uttalelse som presteutvalget ved bispekonferansen formulerte med dette for øyet. Uttalelsen

vil i sin helhet bli offentliggjort i de nordiske presters kontakt-organ «Inter Nos».

Forslaget om en *Lex Fundamentalis* for kirken har, allerede i seg selv, vakt betydelig debatt i kirken, og har tildels møtt sterk kritikk fra fremstående teologhold, særlig i de europeiske land. Det har vært understreket, at det er lite opportunt og prinsipielt betenkelig å ville låse fast i halvt teologiske, halvt juridiske formuler og med en utilstrekkelig basis i den Hellig Skrift, hva som er kirkens «vesen» — nettopp i en tid hvor det både i kirkens liv og tenkning foregår en rivende utvikling og betydelige omvurderinger. Disse betenkeligheter ble inngående referert og drøftet under biskopskonferansen, og fant uttrykk i den forfattede prinsipp-uttalelse som ble rettet til synodens generalsekretariat.

Hva skjemaet «Om rettferdigheten» angår, anså konferansen det for et brukbart utgangspunkt for synodens drøftelser — et sentralt tema i samtiden som det er. I sin uttalelse til synoden legger de nordiske biskoper spesiell vekt på former for rettferdighet, både i kirkens indre liv og på verdensplanet, som ikke alltid har vært viet overbevisende oppmerksomhet i fortiden, og peker på nødvendigheten av å sette sitt eget hus i uklanderlig orden, når man vil fremme rettferdigheten i alminnelighet. Uttalelsen er «nordisk», også i sin utpregede sans for personenes rettigheter og beskyttelse innenfor systemene, tilliten til offentlighetsprinsipp og informert opinion, viljen til samarbeide med ikke-kirkelige og ikke-kristne organer som oppriktig og effektivt arbeider for de samme formål.

Pater Rieber-Mohn informerte biskopene om den nye pastoralskrivelse vedrørende masse-media («Communio et progressio»).

(Forts. fra forrige side.)

DEMOKRATI TAR TID

Når en i dag følger en biskopskonferanses arbeide på nært hold, blir et praktisk problem åpenbart: Demokrati tar tid. Kirken er ikke et demokrati. Men demokratiske tendenser, deriblant en betydelig desentralisering i avgjørelsene, og et nett av konsultasjoner på alle plan, har gjort sitt inntog i den katolske kirke. Det gleder vel de fleste. Og det er viktig — ikke minst i Norden, hvor det lenge har vært en del av vår livsform. Pave Johannes kalte det med et fint ord for «subsidiaritetens-prinsippet» — enkelt uttrykt betyr det, at høyere instans skal overlate til lavere instanser å avgjøre i saker som gjelder deres eget ansvars-område, og som de har bedre oversikt over, enn en internasjonal sentral-instans. Det er et godt prinsipp. Men det øker arbeidsbyrden på det lokale plan. Papirene, rapportene, konsultasjonene blir mange. Jeg har skrevet det før, og jeg gjentar det: De nordiske biskoper er urimelig hårdt arbeidende mennesker. Saks-massen er for stor. Folk med sans for administrasjon ville si: De kunne trenge et mer permanent sekretariat, en saksforberedelse som tilrettelegger biskopskonferansenes arbeide. Dette er også sant: Den nordiske biskopskonferanse er internasjonal, ikke bare fordi den dekker fem land, men også fordi flere av biskopene er ikke-skandinaver. Det er et særsyn blant Kirkens bispekonferanser. Desto mer gledes man — fra pressebordet — over det vennskap, det smidige samarbeide, den eksakte forståelse av nordisk virkelighet som faktisk preger disse bispemøter — de *fungerer*. Norden er her — som i så mange andre sammenhenger — en realitet med sin klare profil.

Mot slutten av konferansen avla den Apostoliske Delegat for Norden, Msgr. *Joseph Zabkar* et vennskapelig besøk, og bispemøtet sendte også et hilsnings-telegram til pave Paul.

H. R.-M.

KOMMUNIKÉ

fra den Nordiske Katolske Biskopskonferanse
Göteborg, 15.—21. juli 1971.

Under ledelse av biskop *John Taylor* (Stockholm) var biskopene *Frehen* (Reykjavik), *Gran* (Oslo), *Martensen* (København), *Rüth* (Trondheim), *Vershuren* (Helsinki) og *Wember* (Tromsø) 15. til 21. juli samlet i Göteborg, og drøftet blant annet den felles faste-aksjon 1972, problemer i sammenheng med den kommende biskopsynode i Rom, og hovedsakelig *abortus provocatus*-problemet.

Representanter fra de nordiske lands presteråd gav verdifulle bidrag

til de dokumenter som ble sendt til Rom, vedrørende synodens arbeide.

De nordiske katolske biskopers erklæring vedrørende abort-spørsmålet ble, etter grundig gjennomarbeidelse, vedtatt.

En representant for den nordiske katolske presse var også innbudt, og kunne delta i samtlige møter.

Biskopene besluttet å anbefale at den felles faste-aksjon 1972 gjelder reisen av et hjem for foreldreløse barn i Nyeri (Kenya).

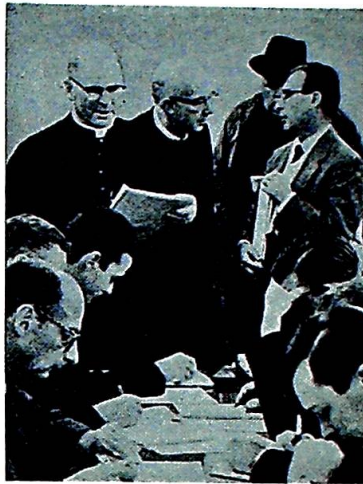
Neste biskopskonferanse finner sted fra 6. til 12. februar 1972, på Mariaholm ved Oslo.

"I'D LIKE TO THINK OF IT AS A CRY OF ANGUISH OVER THE MORAL BANKRUPTCY OF THE WORLD, BUT ACTUALLY HE CAN'T FIND HIS GOLF SHOES."

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45 og	11.00 19.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN, St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 85 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND: S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikals kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45 —
Veståsen kapell		9.30
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2	8.45 19.00	11.00 —
Biskopen og prestegården tlf. 21 214		
St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII)	19.00 8.00	11.00 —
St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

NYHETER

Kilder i Vatikanet har demen-tert forlydender om at man overveier kinesiske forslag som kan gjenoprette de diplomatiske forbindelser mellom Rom og Peking som ble brutt i 1951.

Det har vært meldt at en kinesisk katolsk prest, pater Louis Wei som er stasjonert i Paris har sendt slike forslag til pavens statssekretær, kardinal Villot.

En talsmann for kirkens sentraladministrasjon påpeker at Vatikanet naturlig nok håper å kunne bedre forbindelsene, men legger til: — Det er ikke så enkelt, tross alt. Pater Wei sier hva Vatikanet bør gjøre, men er ikke fullt så presis når det gjelder Pekings rolle. (Observatører mener at presten har forlangt at Vatikanet skal trekke tilbake den nyutnevnte pavelige delegat på Formosa og at man skal anerkjenne 48 katolske biskoper som har vært innsatt i sine embeder i China de siste tyve år uten Vatikanets godkjenning. Samtidig mener man at de kinesiske myndigheter vil ha godkjent biskop Pi Shu Shin som formann for den kinesiske bispekonferansen.)

Pave Paul har i et Motu proprio (Causas matrimoniales) datert den 11. juni gjennomført en forenkling av behandlingen av ekteskapsaker ved kirkelige domstoler, melder KNA. De nye regler som trer i kraft den 1. oktober skal gjelde som en «overgangsordning» til det foreligger en samlet revisjon av Kirkens lovgivning på disse felter.

Overgangsordningen tar sikte på å få gjennomført en raskere

behandling av saker hvor det kreves oppløsning av ekteskap inngått i en katolsk kirke. Bispekonferansene får anledning til i enkelte prosesser å benytte legmann som bi-sittere ved domstolene, og man reduserer behandlingstiden av hver sak.

Den 46 år gamle Grazia Mercurio som har vært helt lammet de siste seks år, har etter pilgrimsreise til Lourdes fått sin førighet tilbake og kan gå. Hun er gift med stasjonsmesteren i Laiguegna i Liguria og var den 10. juni med på en valfart av syke til den lille franske fjellbyen. Under den eukaristiske prosenjon mistet hun bevisstheten under plutselige og store smerter, og merket da hun kom til seg selv igjen på et hospital i nærheten at hun igjen kunne bevege sine ben. Legen som fulgte dette syketoget, dr. Rinonapoli erklærer at han ikke anser det som utelukket at helbredelsen skyldes en nervekrise.

I en tale til 15 000 medlemmer av fransiskanernes tredje orden i Roma, sa paven at de må ta Frans av Assisis eksempel ved å leve i evangelisk fattigdom, i kjærlighet til Korset og i troskap mot Kristi Kirke. Medlemmene av denne orden samlet seg i Roma i anledning 750 års-dagen for grunnleggelsen av deres bevegelse (mai 1221).

I sin omtale av Evangeliets fattigdom minnet paven dem om dagens situasjon med den stadig økende kløft mellom fattige og rike. Hele det moderne samfunns oppbygning er basert på vinning og rikdommer. Evangelisk fattigdom er noe helt annet, en leve-måte hvor man beholder perspektivet og ikke er bundet av rikdommens besnærende ting.

Leeds ble det første bispedømme i Storbritannia som fikk gifte diakoner i sin tjeneste. Biskop Wheeler ordinerte i mai måned to gifte menn til denne tjenesten i overensstemmelse med Konsilets beslutning om å gjeninnføre diakonatet i Kirken.

De to menn som er 51 og 46 år gamle kan utføre en rekke kirkelige handlinger. De kan døpe, assistere presten under utdelingen av den hellige kommunion, bringe viaticum til døende og forrette ved begravelser. De har også tillatelse

En kloune

Bildet av den dansende søster (til v.) trenger en forklaring — i tilfelle noen lesere tror at jeg er blitt helt gærn.

Jeg sa: Helt.

Det er et UPI-foto, altså fra et av verdens største telegrambyråer, jeg fant det tilfeldigvis i NTBs arkiv. Først ble jeg munter, nesten lykkelig. Siden en smule betenkt — hva kom folk til å mumle nå?

En venn fikk se bildet og advarte meg: — Hva sier for eksempel den gamle, tykke søsteren, du vet? Det er litt fornærmende, ikke sant?

Jeg knurret: Gamle søster, puh. Selv er jeg 45 år gammel, så stel og giktisk at jeg heller ikke kan sparke på den måten. Ikke på vilkår, det er så vidt jeg karrer meg av og på trikken av og til. Men jeg synes dermed ikke at det er fornærmelig at Margot Fonteyn og andre danser som om tyngdekraften ikke eksisterer.

Absolutt ikke.

Men en ordenssøster da? Er ikke en ordenssøster for tekkelig til slikt lik-som?

Hvorfor det? Vel, noen er for støle her i denne verden og noen er for tekkelige og noen liker dans og andre klarer seg uten. Men denne søsteren på bildet danser — fordi hun uttrykker glede på nettopp en slik måte.

Bildet viser nemlig søster Tina Bernal, en 22 år gammel ordenssøster, elev ved San Fransisco College for Women. Hun er en tidligere ballettdanserinne, under et liturgisk seminar i byen nylig danset hun sin form for bønn. I billedteksten beskriver hun sin opplevelse av dansen som «total prayer, involving both body and soul».

Jeg kan som nevnt selv ikke engang drømme om å gjøre noen lignende hopp, det er sikkert ikke så mange andre heller i bispedømmet som klarer det.

Men derfor kan vi jo glede oss over søster Tina og hennes dans, ikke sant?

P. S.

Ellers en hilsen til ballettlærerinnen, søster Ruth i Bodø. Først da jeg hadde skrevet disse linjer om Tina, sto artikkelen MED NONNEDRAKT I PIRUETT i Aftenposten (17. juli). Det gleder meg meget at flere danser.

til å lese evangeliet ved gudstjenester og til å preke.

Derimot kan de ikke feire messen eller høre skriftemål — ting som utelukkende kan gjøres av viede prester.

Brutalitet, mord og vold preger i stigende grad vesttyske fjernsynsprogrammer. En undersøkelse som er foretatt i Saarbrücken viser at seerne i løpet av en bestemt uke ble «underholdt» med 476 straffbare handlinger, derav 103 mord.

To personer er arrestert i Roma for ulovlig å ha båret soutan og for å ha utgitt seg for prester. En av de to, en tysker, solgte pornografiske skrifter, den andre, en italiener, drev med falske sjekker.

En sveitsergardist er blant de siste ofrene for den nye bølgen av ungdomskriminalitet og overfall i Roma og andre italienske byer. Den 21 år gamle gardisten ble den 22. mai prylt og såret med kniv av to mann på Via Ludovisi.

Biskop Mendez Arceo av Cuernavaca har motsatt seg at det bygges en stor basilika til ære for Vår Frue av Guadalupe nær Mexico City. I en tale til tusenvis av pilgrim�er fremholdt biskopen at han var motstander av planene om å bygge en helligdom til en verdi av 13 mill. dollars på grunn av projektets preg av luksus. Han var enig i at man trengte en ny bygning, men en ny basilika slik den er tegnet var etter hans me-

ning unødvendig og «en utfordring til den fattigdom størstedelen av våre pilgrim�er lever under».

Den amerikanske hjelpebiskop Bernard Kelly fra Providence, Rhode Island vil legge ned sitt embede etter å ha vært biskop i syv år og begynne som hjelpearbeider på et hospital. Kelly som er 53 år gammel har de siste årene tatt en kritisk holdning til sitt lands engasjement i Vietnam og til flere sosiale spørsmål.

Den tyske biskopkonferanse har gitt 3,2 millioner D-mark til de øst-pakistanske flyktninger, forteller KNA. Beslutningen ble tatt på et møte den 25. juni, de samlede katolske bidrag fra Tyskland til Pakistan under den nåværende krise er kommet opp i 5,7 mill. D-mark.

Den siste bevilgningen går til en stor flyktningeleir ved Calcutta. Vest-Bengalens regjering har bedt Indias Caritas og Moder Teresas søstre om å ta ansvaret for hjelpearbeidet i denne leiren. Mellom 300 000 og 500 000 flyktninger lever der.

I anledning av at det i år er 500 år siden Thomas av Kempis (Kristi etterfølgelse) har pave Paul i et brev understreket at Thomas av Kempis tanker om det åndelig liv også er aktuelle for dagens mennesker.

Erkebiskop Helder Camara ble den 27. mai mottatt av paven i en privataudiens.

KRISTENDOM OG POLITIKK

Stortingsmann Lars Roar Langslet holdt for et par dager siden et foredrag i Danmark for nordiske katolikker om emnet kristendom og politikk.

ST. OLAV gjengir på de følgende sider en del viktige punkter i foredraget — først hans tanker om de aktuelle saker hvor det kristne utgangspunkt kommer direkte og klargjørende inn i bildet:

Det gjelder der hvor det umiddelbart er tale om vern av menneskeliv og menneskeverd. I våre samfunn vokser det i dag frem en rent sekularisert oppfatning av menneskelivet og dets krav på beskyttelse, og den kommer — iallfall i ytterlighetene — i klar motsetning til en kristen oppfatning. Abortproblemet er et sentralt eksempel på hva jeg har i tankene. Det vil ikke forundre meg om man i tiden fremover kan få en lignende strid om såkalt euthanasi — «barmhjertighetsdrap». Mange kristne vil umiddelbart se en parallell mellom den glidning som her skjer i rettsoppfatning og politikk, og liberaliseringen overfor fenomener som narkotika og pornografi. Jeg kan ikke ta opp disse store og vidt forskjellige problemer, i den bredde og med det alvor som de hver for seg fortjener. Men når det gjelder disse felter, og ganske særlig vernet om det ubeskyttede menneskeliv, er jeg ikke i tvil om at det er berettiget og nødvendig med en grensemerking på kristne premisser. De kristne har plikt til bestemt å motsette seg utviklingstendenser som i sine konsekvenser fører samfunnet i en umenneskelig retning. Det kan bare beklages at de i den grad er kommet til kort når det gjelder å vise at dette er en kamp til forsvar for menneskeliv og menneskeverd, ikke et uttrykk for ukjærlig moralisme og virkelighetsfjerne doktriner.

Men det er ganske opplagt at de kristne i dag står overfor store vanskeligheter når det gjelder å trekke

grensene mellom kristendommens moralske krav og de krav det er rimelig å stille til lovgivningen i et samfunn som utvikler seg i retning av livssynsmessig pluralisme, og hvor et bevisst kristent syn er blitt et minoritetsstandpunkt. Allerede middelalderens teologi sondret skarpt mellom jus og moral. Det kunne umulig være samfunnets oppgave å forby ved lov alt det som strider mot den kristne moral. I dag er avstanden mellom lov og moral blitt betydelig forstørret, selv om samfunnet teoretisk sett fortsatt bygger på en kristen moraloppfatning. En lang rekke moralstridige handlinger, som tidligere var belagt med straff, er ikke lenger rettsstridige. Det bør vi i hovedsak være glad for. Det er skjedd en vekst i humanitet og menneskelig frihet. Samtidig er der mindre av sosiale pressmekanismer som driver folk til å handle i overensstemmelse med en kristen moralkodeks. Det medfører ganske visst adskillig moralsk oppløsning. Men bote-

midlet ligger ikke i å drømme seg tilbake til tider med streng justis og fastere sosial konformisme. Det kommer allikevel ikke tilbake. I dag har kristne mennesker fått den langt vanskeligere oppgave å vise gyldigheten og gjennomslagskraften i de moralske verdier de representerer, så de kan bli godtatt og tilegnet i frivillighet. Det krever adskillig mot og adskillig nøktern realisme. De kristne må se i øynene at de er henvist til å leve i samfunn hvor de faktisk er i minoritet, og hvor tradisjonelle juridiske privilegier for kristendommens stilling mer og mer faller bort. Daglig står de i en samarbeidssituasjon med mennesker av et annet livssyn, både i politikken og i samfunnslivet forøvrig. Men vi må aldri glemme at kristendommen brøt igjennom som den sentrale åndsmakt i vår kultur, i en tid da de kristne var en foraktet og kraftløs minoritet, som i verdens øyne ikke hadde noen sjanse til å
(Forts. neste side)

KRISTENDOM OG POLITIKK

(Forts. fra forrige side.)

overleve. Det bør lære oss at slike utvendige målestokker har begrenset verdi. Vår situasjon er på ingen måte håpløs. De verdier vi står for, og har plikt til å forkynne, har alltid påny vist sin evne til å bryte igjennom og forvandle mennesker og samfunn.

Hva så med den kristne som har fått til oppgave å være aktiv politiker?

Det at han er kristen, gir ham ingen særlig kompetanse for politikk fremfor andre politikere. Heller ikke har han fått noen særgaranti for å holde sin egen sti ren for alle de fristelser og farer som maktens irrganger rommer. Forsåvidt er han skuffende lik alle andre.

Derimot tror jeg han alltid vil oppleve sitt eget trosstandpunkt som et særlig ansvar og en særlig forpliktelse — og som en dom over sin egen utilstrekkelighet. Han har plikt til å måle sine handlingsvalg også med troens målestokk. Det er ikke lett, for det er sjelden man står overfor den type valg hvor det avgjort bare er én løsning som kan forsvares på kristne premisser. Han må måle sin adferd som politiker med troens målestokk. Da tenker jeg på adferd som et spørsmål om holdning til medmennesker. Her er holdepunktene tydeligere, fordi det av den kristne brorskapstanke følger klare forpliktelser til å skille mellom sak og person, og vise all skyldig aktelse også for mennesker man er uenig med. I politikens ofte tilspisede polemiske atmosfære, hvor diskusjonen hyppig innsiktes på å ta stikk på motstanderens bekostning, er det på ingen måte lett. Men her er det lettere å se hva målestokken krever.

Det viktigste er kanskje at kristendommen lærer oss å innse det relative og begrensede ved alle rent dennesidige verdier, og dermed også den relative betydning av alle politiske spørsmål. Ikke minst politikeren har behov for denne avstand til sitt eget virkefelt og sin egen arbeidssituasjon, for å kunne bevare sin indre balanse. Ingen møter større fristelser enn politikeren til å tro på Maurras' gamle fascistiske slagord, «Politikken fremfor alt!», som i dag påny er blitt motefilosofi på den ekstremt motsatte side av det politiske spektrum. Han trenger å se i troens lys at det ikke

er sant. Der er viktigere verdier å orientere seg mot.

Men det skal til gjengjeld ikke bli påskudd for å si at det er likegyldig hva man gjør ut av sin politiske oppgave. Politikeren er satt til å utøve makt. Makt er nødvendig, men makt er en skremmende realitet, som kan få den sikreste hånd til å skjelve. Den makt han forvalter, skal brukes til å bygge et mer menneskeverdig samfunn og en bedre verden. Det er en skremmende oppgave, fordi den er så stor og krever så meget. Den kristne politiker har ingen fasitbok å slå opp i for å finne de kristelige svar på allslags politiske spørsmål. Han har valgt ansvaret, og han får bære både det og dommen over den måte han skjøtter det på. Men han er ikke prisgitt den rene vilkårlighet i valg av retning og mål. Han er satt til å tjene det menneskelige, som er Guds egen avglans. Og der hvor hans utilstrekkelighet blir altfor tydelig, både for ham selv og andre, kan han vite at alt — også de grunnstøtte planer og den avbrutte innsats som er torsoene langs menneskenes veier — alt skal engang allikevel fullendes i ham som ikke er avglans.

Enhver kristen holdning til politikk må artikuleres i et spenningsfelt mellom på den ene siden relativiseringen av alt som hører til en rent dennesidig virkelighet, og på den annen side troen på menneskets kall til å bygge samfunnet etter Guds vilje, sa Langslet bl. a. ellers i sitt foredrag.

Felles for begge disse orienteringer — og følgelig grunnleggende for ethvert kristent engasjement i politikken — er en ubetinget tro på det enkelte menneskes verdighet, fordi det er Guds ypperste skapning. Det er Kristi bror og Guds barn, og en bolig for Den hellige ånd. Hvert enkelt menneske, godt eller ondt, nyttig eller unyttig etter verdslig målestokk, har en uendelig verdi i Guds øyne. Gud har skapt hver enkelt, og Kristus døde for hver enkelt. Denne tro har store konsekvenser også for det politiske liv. I kraft av den erkjenner vi at viktigere enn alle naturlige ulikheter i evner og utrustning og status er menneskenes fundamentale *likeverdighet*. «Her er ikke jøde eller greker, her er ikke mann eller kvinne, her er ikke trell eller fri...» Denne tro på menneskenes likeverd er en dynamisk kraft, som dømmer enhver urettferdig ulikhet i livsvilkår og samfunnsordning. Likeverdighetstanken forlenges i troen på at alle mennesker er skapt til *frihet*. Tvang, undertryk-

kelse og umyndiggjørelse er en krenkelse av menneskeverdet, for menneskeverdet forutsetter den enkeltes frihet. Men både likeverdighet og frihet er personlige kvaliteter som kommer til uttrykk i et medmenneskelig fellesskap, hvor alle har ansvar for alle, og er kallet til å bære hverandres byrder. *Det sosiale ansvar* er derfor en grunnleggende kristen forpliktelse. Plikten til å avhjelpe både åndelig og fysisk nød er en rettesnor som Kristus utvetydig har fastlagt gjennom sitt liv. Den gjelder i mine nærmeste omgivelser, den gjelder i hele samfunnet — og den gjelder på det internasjonale plan, i forholdet mellom rike og fattige nasjoner.

Kristendommens viktigste kontaktpunkt med politikken er dette imperativ til radikal menneskelighet og medmenneskelighet. Alle andre spørsmål må underordnes dette ene: Hva tjener — og hva tjener ikke — til å fremme menneskelighet og medmenneskelighet? Det gjelder også vårt forvalteransvar for de ytre verdier som er oss gitt — naturressurser og verdier som menneskene skaper gjennom sitt arbeid. Vi har fått i oppdrag å underlegge oss jorden og alt som på den lever. Det betyr at vi skal forvalte disse verdiene på en måte som tjener det menneskelige.

Dette er det kristne imperativ i politikken. Det er kompassnålen som viser retningen. Men enhver må finne sin vei i terrenget. Enhver må bedømme de stadig skiftende og alltid kompliserte situasjoner som omgir et politisk handlingsvalg, og velge ut fra sin forståelse av hvilke konsekvenser valget kan få. Det er relativt få politiske situasjoner som er så klare og entydige at det bare kan gis én valgmulighet som en kristen kan forsvare å satse på.

Jeg mener ikke dermed å underslå at kristendommen gir en rekke mer presise moralbud og handlingsdirektiver. Men selv i enkle personlige forhold må disse anvendes ut fra den foreliggende situasjon. Det eneste absolute bud er kjærlighetsbudet, og det sier mer om den ånd vi må ledes av

i våre moralske valg, enn hva vi i enhver gitt situasjon konkret skal gjøre. Budene er ryggraden i vår moralske personlighet, men det blir aldri et levende menneske av ryggrad alene.

I det politiske liv er enhver situasjon som regel langt mer komplisert enn i de nære personlige forhold, som jo uenkelig kan være innviklede nok. Konsekvensene av politiske handlinger er mer omfattende og uoversiktlige. Desto mer kreves det av konkret situasjonsvurdering, av innsikt og innlevelse. Fikse idéer og enkle løsninger gjør seg bedre på papir enn i virkeligheten. Ethvert politisk handlingsvalg inngår dessuten som ledd i en omfattende beslutningsprosess, hvor avgjørelsen bare sjelden beror på en enkelt person, men er resultatet av et samvirke i et kollektiv.

Det er altså føynfallende forskjeller mellom rammen og betingelsene for å handle etisk i de nære personlige forhold og for å handle etisk i politisk sammenheng. Jeg vil ikke tøyne denne forskjell så langt at det generelt også er tale om to sett av etiske prinsipper. Tvertimot tror jeg at individualettikk og sosialettikk har det vesentlige i sitt prinsippgrunnlag felles. Men visse forskjeller angår også selve de moralske prinsipper. La meg nevne et eksempel: Etter kristen oppfatning er martyriet, det frie offer av ens eget liv, det høyeste og edleste uttrykk for menneskets moralske vilje. Men martyriet er noe jeg bare kan velge for meg selv. En statsmann som ofrer sitt eget folk, som velger martyriet for sitt eget folk, handler ikke moralsk, men begår en udåd han ikke har rett til å begå.

Kristendommen har intet politisk handlingsprogram å tilby, og heller ikke et sett av detaljerte moralske prinsipper som uten videre kan gi svaret på politiske valgspørsmål. Den gir ikke engang svar på hvilken styreform som er «den rette», — skjønt jeg er overbevist om at rettsstaten og demokratiet på en særlig måte er konkretiseringer av den kristne impuls. Hva den gir, er en appell til å leve og handle i evangeliets ånd, ut fra en radikal medmenneskelighet. Den stiller opp frihet og likeverd som ukrenkelige krav, den forfekter den enkeltes rett til rettslig og sosial beskyttelse og menneskeverdige kår. Den dømmer all halvhjertethet, alle motiver som ikke er mennesket verdig. Den setter grenser for politisk makt. Den avviser enhver maktutøvelse som vil dominere mennesket fullt og helt. Den gir keiseren hva keiserens er, men

viktigere er det å gi Gud det han tilkommer. Den taler om lydighet mot den rettmessige øvrighet, men ikke en lydighet som går på tvers av Guds bud og krav.

Mange har forsøkt å tyde en klarere politisk profil inn i det kristne budskap. Noen har fremstilt Kristus som den store opprører mot samfunnet, «den første sosialist»; andre har fremstilt ham som garantisten for underordning under og lydighet mot den etablerte samfunnsorden. Begge deler er like galt. Kristendommen lar seg ikke tolke under politiske kategorier. Politisk sett er den hverken radikal eller konservativ. Blant kristne mennesker, som tar evangeliets bud på alvor, er der da også vidt forskjellige politiske orienteringer. Kristendommen har vært inspirasjonskilde for både venstreorienterte og høyreorienterte strømninger. For dem som absolutt vil gjøre menneskelivet enklere enn det er, og unngå frihetens byrde, kan det virke forvirrende. Men det vil neppe forbause den som i kristent lys innser at politikken er det relatives område. Kristent sett er det en rikdom for det kristne fellesskap at det også i så henseende er mange rom i vår fars hus, — og mange dører mellom rommene.

De første kristne var neppe særlig engasjert i politikk. Kristus hadde uttrykkelig avvist en Messias-forventning på rent politiske premisser. Han hadde innbudt sine egne til et rike som ikke var av denne verden. I forholdet til samtidens hedenske statsmakt gjaldt det især å vinne det minimum av beskyttelse som gjorde det mulig å leve et kristent liv i menighetenes fellesskap.

I den konstantinske æra ble kirken selv en makt med omfattende politiske ringvirkninger. Isolasjonen fra verden var forbi. I samspill med statsmakten, eller i åpen strid med den, gjorde kirken krav på å forvalte de to sverd som var tegnet på Kristi kongsmakt over himmel og jord.

Under trykket av sekulariseringen og forrige århundres liberalisme ble kristendommen påny drevet til innadvendthet i forhold til verden. Religionen ble redusert til en privatsak, et spørsmål om den enkeltes Gudsforhold; etikken ble redusert til individualettikk. Denne individualistiske inderlighet, slik man finner den rendyrket hos f. eks. Kierkegaard, sto fremmed for det kristne fellesskap og dermed også for betydningen av politiske spørsmål. Men denne religiøse individualisme utfoldet seg i samfunn som ennå var preget av identifika-

sjonen mellom kirke og verdslig makt.

I dag er der en sterk reaksjon mot begge deler: både mot den religiøse individualisme og mot kirkens makt som samfunnsbevarende faktor. Pendelen svinger i motsatt retning. Den kristne fellesskapstanke har fått ny gjennomslagskraft, samtidig som dommen over den kirkelig begrunnet konservatisme er hård. Det ekstreme uttrykk for denne reaksjon er den såkalte «politiske teologi». Den ser det som de kristnes oppgave å revolusjonere de verdslige strukturer. Kirkens konstantinske fangeskap, dens binding til «the establishment», må omsider være forbi. Nå må kirken med kraft identifisere seg med de samfunnsomveltende bevegelser.

Det er gjerne noe sunt i enhver reaksjon. Fremhevelsen av de sosial-etiske spørsmål som et sentralt kristent anliggende er en viktig og sunn nyorientering, som i dag spores i alle kirkesamfunn. Men personlig ser jeg det ikke som en vinning om den gamle binding til «the establishment» bare blir erstattet med en like klar binding til venstreradikale motestrømninger. I så fall blir det bare en ny utgave av det konstantinske fangeskap, med nytt fortegn. Kristendom og kirke er ikke primært politiske størrelser. Kristendommen står over enhver politisk strømning og ideologi, og dømmer det forsnevrende ved enhver politisk frelselære.

En annen fare ved denne politiske motstrømning i teologien er de sterke fristelser den gir mange teologer til å opptre med hemningsløs autoritet i politiske sammenhenger som de åpenbart har et særdeles abstrakt forhold til. En forstandig politikk er ikke noe som kan utledes av teologiske kompendier. Slike utledninger havner uvegerlig på amatørkirurgiens tvilsomme plan. Man kan fremdeles dra lærdom av fader Holbergs ord: «Ett er et søkort at forstå, et annet skib at føre». Adskillige av de eksempler man i dag ser i teologiske bøker og tidskrifter på denslags sjøkart, gir iallfall meg en klar forutelse av at

(Forts. s. 223.)

OVER TIL HOBØL

AV ÅGE RØNNING

— Det må være vanskelig å forlate Fornebu, sier jeg til fransiskanerpater Johan Albert Castricum som i høst blir ny sogneprest i Halden etter 16 års tjeneste i Oslo. Hans interesse for tekniske ting, særlig flymaskiner er kjent.

— Fornebo? svarer han og begynner å le av min uforstand. — Den nye storflyplassen kommer til å ligge nedover mot Halden.

Fra spøk til alvor:

Riktignok liker altså den gode pater å besøke moderne flyplasser og høre brøl av jetmotorer, men på alle de årene han har sittet som sogneprest i St. Hallvard menighet i Oslo har han fått tid til å gjøre enkelte andre ting også — blant annet dette å realisere den gamle drøm om en ny katolsk kirke for hovedstadens østlige bydel. Den nye kirken på Enerhaugen har glimrende beliggenhet nær tunnelbanen og en utførelse som gjør at arkitektgrupper fra den andre siden av kloden kommer på besøk. Og det skal sies at uten Castricums byggherre-mot, hans samarbeide med arkitekt Kjell Lund og hans, jeg hadde nær sagt halsstarrighet når det gjaldt innvendinger fra enkelte mer fryktsomme medlemmer av den gode menighet hadde dette knapt vært mulig. Så når han nå flytter, skal han vite at mange, mange er ham dypt takknemlig for at han viste dette mot og denne frem-synthet.

Pater Castricum har vært katolsk prest i Norge i 25 år. Han var i Hauge-sund fra 1947 til 1950, i Kristan-sand fra 1950 til 1955 og altså i Oslo fra 55 til 1971. (Han kom til landet i 1946 og brukte det første året på å lære seg norsk, et sprog han behersker flytende — selv om han en sjelden gang ikke kan motstå fristelsen til å snakke om sentimentaler istedenfor om følelser i en preken.)

— Når ble De ordinert forresten?

— I 1942, i Holland. Og ved ordina-sjonen ba jeg om tillatelse til å få reise til Norge.

— Men det tok noen år?

— For det første var det krig, for det annet ble jeg opptatt av andre oppgaver i ordenen. Jeg reiste en del rundt og holdt retretter, prekener osv.

Mine foresatte tenkte kanskje at når jeg hadde stått på en scene før, hadde jeg anlegg til å bli en stor predi-kant...

— På en scene?

— Javisst, jeg var skuespiller i min ungdom, amatørskuespiller.

— Hvilke roller gjorde De udød-lige?

(Forts. neste side.)

Pater Castricum på taket.

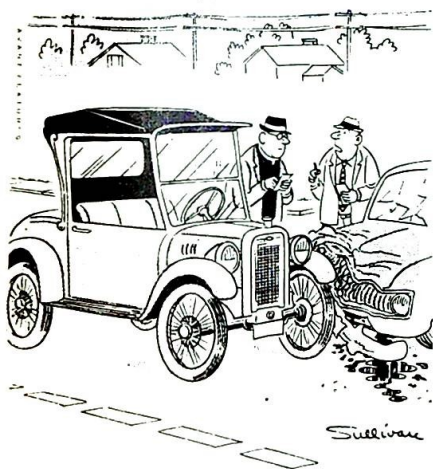

FRA DE VARME DAGENE

En av de gode julidagene da det ikke regnet eller blåste surt mottok redaksjonen blant annet disse to tegningene:

John Ryans strek (til h.) er vi visst særlig svake for. Kloke menn synes at gamle Noa er en tulling, kanskje særlig fordi langtidsvarselet har varslet førti dagers uavbrutt solskinn...

Bildet under disse linjer av et uhell i trafikken hvor en katolsk prest er innblandet får tale for seg selv.

"TELL ME IT HAS SOMETHING TO DO WITH YOUR CALLING AND NOT WITH THE TRAGIC DECLINE IN AMERICAN KNOW-HOW!"

(Forts. fra forrige side)

Pateren gjør som han ikke har hørt min spydighet:

— Jeg hadde faktisk mange roller. Jeg har for eksempel spilt i Pygmalion, både som professoren og som blomsterpiken.

— Forsøkte De å illudere som blomsterpike?

— Jovisst. Det vil si, vi forandret en smule på det hele, jeg var mer avisgutt enn blomsterpike.

Jeg sitter undrende en stund og lurer på hvordan det endte med den stakkars avisgutt, så vender jeg tilbake til virkeligheten:

— De hører til de mennesker som bor i Norge som er glad i Norge og nordmenn, uten forbehold. De heier på norske skøyteløpere når hollenderne vinner.

John Ryan

"And in any case, the long range weather forecast predicts forty days of uninterrupted sunshine..."

— Jeg er veldig glad i Norge.

I det siste sognebrevet han har skrevet til sin gamle menighet på Enerhaugen sier han:

«Nye koster feier sier man. Det er alltid forfriskende å kunne kaste seg over en ny oppgave. Både presten selv og menigheten vil ha fordel av det.

Min nye oppgave i Halden menighet vil imidlertid ikke bety at alle bånd med St. Hallvard blir brutt. Nei, det er meningen at jeg også i fremtiden vil kunne gjøre en innsats for St. Hallvard så sant helsen tillater det. Og dette vil jeg gjøre med stor glede. Riktignok vil innsatsen vesentlig ligge på det mer materielle plan. Men jeg har alltid betraktet min innsats og interesse for kirkebygget som en tjeneste til menigheten. Et kirkebygg er jo ikke et hvilket-somhelst bygg. Det formidler det beste og skjønneste som finnes: Gud og hans budskap om kjærlighet. Derfor var det en herlig oppgave å kunne arbeide med bygget selv om det kunne medføre mange problemer av og til.

Ved avslutningen av min embetsperiode sender jeg da en vennlig tanke til alle som har medvirket til at dette

store verk med hell kunne fullføres.

Det hadde ikke vært mulig uten førsteklases medbrødre og en menighet som man kunne stole på i alle henseender. Man har ofte sagt til meg at man var så glad for at St. Hallvard virkelig var en levende menighet. Jeg kunne være så enig i det. Alltid har jeg erfart at menigheten var med og jeg er takknemlig for det.

En hjertelig takk da til alle. Den 29. august vil jeg benytte høymessen til å takke alle gode gavers Giver for berikelsen som St. Hallvard menighet var for meg.

Søndag den 5. september vil jeg av Biskopen bli innsatt som sokneprest i Halden hvor jeg håper å kunne arbeide i årene fremover og hvor alle besøkende fra St. Hallvard vil være særlig velkomne.»

Og dette lille sommer-intervju skal avsluttes med så alvorlige ord, i en slik sentiment, etter mine første mer uhyøytidelige spørsmål og bemerkninger: Det er en god prest som nå reiser til Halden. Og blir han borte noen timer en gang i mellom, er det bare for å reise til Hobøl og se på flyplassanlegget, aldri mer for å beskue lille Fornebu.

TIL DEN FATTIGE

AV VERA SÆTHER

Skrevet ned under lesning av Ce Jésus qu'on appelle le Christ av Jacques Loew (Fayard 1970).

Hvem er den fattige?
Hvem er Din fattige, Herre?
Er det han som intet har efter verdens standard,
Han som intet er under verdens blikk,
Han som går alene langs veiene, under ørkenstøv i natten?
Er den fattige alltid Din fattige, Herre?
Har Du grepet om dem alle som verden støter ut?
Er der fattige utenfor Din nåde, og fattige innenfor Ditt lys?

Ett er å være fattig, noe annet å være det i og foran Deg.
Ett er å være uten alt det som verden verdsetter og sulte,
hånes, stenes av hat med lukket blikk for Deg.
Ett annet å gi alt fra seg for det veldige ordet:
Forlat alt og følg meg!
Ett er den fattigdom verden selv påtvinger et menneskes
hjerte og liv.
Ett annet den fattigdom som er frihetens gave fra Herre til
disippel og som tas imot.

Herrens fattige skulle gå til verdens fattige og si med
sitt liv:
jeg forakter deg ikke
for du er menneske
jeg hører på deg
for du er menneske
min kjærlighet favner om deg
for du er min bror
bundet sammen med meg med skjulte bånd
i samme Herre
som du ikke kjenner
og som kjenner din nød
nakne er vi begge, sårbare for verden
plantet inn i den for å høste dens grøde
som ikke tilfaller oss, for vi eier intet
vi arbeider for andres brød

For meg er Herren brød
men du kjenner Ham ikke
ennu
Han var fattig, Vår Herre
Ett hadde han å gi: seg selv
og Han gav ikke selv
Han ble gitt
For Han eide seg ikke
Han var i den fullkomne lydighets Ja

(Og jeg leste noen ord om den fattige.)
Han er den ingen noensinne lyttet til og så
Ingen gav ham sitt lyttende hjerte
Ingen så han var til

Og den fattige ble forvandlet til et stumt, forstenet skrik
Som ingen ville tre inn i

Verdens fattige er uten hjem
uten å kjenne Kristi hjemløshet
uten far og mor
uten å kjenne Kristi ord
uten trøst i sin ørken
uten å be Kristi bønn i dens ensomhet

Kanskje arbeider han i dokkene
kanskje er han uten arbeid
og ingen trenger ham
for så lenge han trenges, er hans fattigdom ikke total
for da har han ennå tegn på at han er.
kanskje drukner han seg i fyll
selger seg for lystens øyeblikk
døser inn under den hete sydamerikanske sol

drukne seg
selge seg
døse inn
er den fattiges svar til det liv
som ikke sa til ham han var
og at han var menneske
en ting gikk under
en ting ble solgt
et søvning dyr ble borte fra menneskenes samfunn
skjønt var de mennesker som fornektet et menneske?

Du er der, fattige
og jeg vet ikke om jeg kommer
Var jeg Herrens fattige, ville jeg komme
og vi skulle være bror og søster sammen
ikke du sorgfull og jeg full av glede
for jeg skulle tre inn i din sorg
leve den med deg foran Gud
og be om å få bære deg inn i min glede
at den ble din
og sangen i din fattigdom

Ett ville jeg:
at din fattigdom ble gjennomslukt mot Ham
som alene kan fylle den med fred
at du ikke lenger døde inn, men kjempet Hans kamp
ikke lenger druknet deg, men våket
ikke lenger solgte deg, men var
Og jeg ville være med deg foran Guds ansikt, menneske
høre Guds stemme i din
se Hans ansikt i ditt nakne.

Uroen i Spania

Urolighetene fortsetter i de baskiske provinser i Nord-Spania, meldte katolsk presse i mai. I Navarra har myndighetene, ifølge disse kilder, nylig arrestert 27 personer, derav to prester og et antall teologistudenter fra presteseminaret. Anklagen lyder på at de arresterte har vært i besittelse av forbudte bøker (om marxismen) og at de i hemmelighet har støttet arbeidergrupper.

Katolsk Informationstjenst forteller følgende om saken:

Enligt N. C. News Service fann politisen bøkene ved husundersøkingar. De utgör emellertid kurslitteratur inom den teologiska fakulteten i enlighet med de rekommendationer som getts av det romerska sekretariatet för icke-troende, nämligen att de teologie studerandena bör känna till ateismen och marxismen enligt dessa lärorens egna framställningar. Enligt en talesman för domkapitlet i Pamplona är den katolska kyrkan inom Navarras provins, dess prästseminarier och teologie studerande fullständigt oskyldiga när det gäller anklagelsen för marxistiska åsikter.

Samtidigt avgav hjälpbiskop J. Larrauri Infante av Pamplona och 200 av ärkestiftets 900 präster en skarp protest mot förföljelsen av arbetare och tortyren av politiska fångar. «Jag är ingen politiker, utan en kyrkans man, och som sådan har jag inget val, utan måste fördöma tortyren som de häktade underkastats», sade biskop Larrauri Infante i sin protest som han avgav från predikstolen. «Jag har med egna ögon sett dess resultat.» De 200 prästernas uttalande gjordes separat och påtalade i skarpa ordalag «de arresteringar, husundersøkingar och förhör som många människor hos oss har underkastats, samt den tortyr och misshandel — fysisk, moralisk och psykologisk — som många fångar utsätts för.» Biskop Larrauri Infante och prästernas uttalanden har ej publicerats av någon tidning, men den har spritts från hand til hand i vida kretsar över hela landet; den katolska nyhetsbrän Prensas Asociada tog risken och distribuerade texten som «konfidentiell information» till biskopar och tidningsredaktörer.

I Valencia vid Medelhavskusten dömde 23 april en militärdomstol en 20-årig katolik till 15 månaders fängelse för värnpliktsvägran. José Luis Beunza, som är agronom, häktades i januari för sin vägran att inställa sig till sin första tjänstgöring. I sin motivering sade Beunza att han «som katolik och icke-våldsförespråkare ville föra en fredlig kamp för en värld utan hat och krig». Beunza är den förste katolske vapenvägrare som ådömts fängelsestraff; vänligen brukar det vara

Jehovas vittnen som vägrar att bära vapen. Man erbjöd Beunza att göra vapenfri tjänst på en katolsk missionsstation utomlands, men han avböjde detta med motiveringen att han «ville ge offentlig uttryck åt den katolska pacifismen». I en kommentar till Beunzas handlingssätt sade ledarskribenten i den katolska tidningen «Vida Nueva»: Beunza har inte begått något brott. Han uttrycker bara sin kärlek till fosterlandet på ett annorlunda sätt — det ingår i hans starka önskan att medverka till att det blir fred i världen.» Fallet Beunza har väckt stor uppmärksamhet. Sju spanjorer, som ledde en 51 dagar lång protestmarsch till förmån för Beunza från Schweiz till Spanien med 300 deltagare, arresterades när de kom till spanska gränsen. De häktade, två kvinnor och fem män, har anklagats för att de «äventyrat den spanske statens fred och uberoende».

LÖSSALG AV ST. OLAV

i Grundt Tanums Bokhandel, Universitetsbokhandlarna i Sentrum og på Blindern.

Pastor Borsboom er død

Pastor Johannes J. Borsboom er død, 82 år gammel, efter over 50 års trofast arbejde som katolsk prest i Norge.

ST. OLAV bringer i neste nummer en nærmere omtale av den avdøde.

NYE BØKER

Redaksjonen har de siste ukene bl. a. mottatt disse bøkene:

SIGMUND MOWINCKEL: OFFER-SANG OG SANG-OFFER. (Universitetsforlaget.)

H. LUDIN JANSEN: PLOTIN. (Aschehoug.)

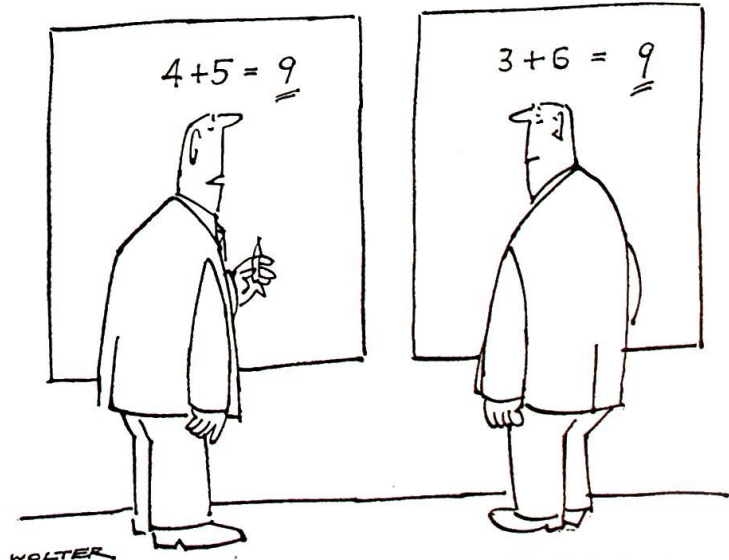
JOAN BECK: DU ER DITT BARNS FØRSTE LÆRER. (Minerva forlag.)

PETER SCHINDLER: MOGENS FRANCESCO BALLIN (Pauluskredsens forlag.)

SVERRE AALEN: MATTEUSEVANGELIET. (Universitetsforlaget.)

ST. OLAV'S REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

„Im Resultat sind wir uns ja einig...“

PROTESTANTISKE TANKER OM «MISJONSMARKEN»

I siste nummer av «Vår Kirke» skriver Notto R. Thelle følgende:

«Gud har velsignet oss rikelig: ved to anledninger har han berøvet oss for alle våre misjonærer.»

Denne uttalelsen av en asiatiske kirkeleder burde være en utfordring og et nagende spørsmål til alle misjonærer og misjonselskaper. Er vår tid over? Er Guds kall at vi sender misjonærene ut, ikke ut til «misjonsmarken», men ut av landet, det vil si hjem igjen?

«Missionary go home» er ikke bare et slagord formulert av antikristne kretser eller kirkeledere med «misjonærkompleks». Det er kristne misjonærer selv som løfter fanen og oppfordrer sine brødre til å ha mot til å bryte leir, og vende hjem igjen etter fullført oppdrag.

I en artikkel i «Japan Christian Quarterly», skriver en veteranmisjonær at man lenge har levet på at misjonærene som utlendinger er et vitnesbyrd om Kristi inkluderende kjærlighet og at kristendommen er en tro som inkluderer alle uansett rase og nasjonalitet. Men — fortsetter han — mange føler sterkere og sterkere at *nå* er det Guds kall at man vender hjem. «Nå er det tiden for å pakke våre koffertene, si farvel og forlate disse kyster, med en uforandret hengivenhet for Guds misjon i Japan og med fortsatt bønn for våre japanske medarbeidere som fører arbeidet videre.» Man kan ikke forklare dette med å henvise til synkende misjonsiver. Det er en farlig selvrettferdighet hvis man sier at de sanne heltene er dem som «holder skansen» her i Japan. «Det er mer rimelig at de virkelige helter er de som er i stand til å vurdere situasjonen og kirkenes sanne behov i Japan, komme seg ut av deres behagelige rytme og selv som middelaldrende ha mot til å begynne på nytt igjen.»

Hvorfor skal man så vende hjem? Jo, Gud kaller ikke bare japanske kirker og kirkeledere til å ta det fulle ansvar for å formidle det gode budskap i Japan, men sier oss også at de kan gjøre det bedre uten de vestlige misjonærer som bare holder vedlike misforståelsen at kristendommen er en vestlig religion. Sier en veteranmisjonær.

Også fra de lokale kirkenes side er der tendenser som tyder på mindre behov for misjonærer. For et års tid siden ba den største protestantiske kirke i Japan at man i løpet av en to-årsperiode ikke sendte ut flere misjonærer til evangelisk arbeid. Og

samme tendenser merkes tydelig i flere kirker. For to år siden ba de metodistiske misjonærene i Uruguay om å bli trukket tilbake samlet fra «feltet». Nemlig for å gi den nasjonale kirke mulighet til å utvikle seg uten problemene med fremmede misjonærers understøttelse. Fra Burma fortelles det at siden misjonærene ble utvist, er kirken mer levende enn den noen gang har vært.

Lignende tanker kommer frem i en artikkel i «Asia Focus» som utgis av East Asia Christian Conference. En anglikansk misjonær som selv har forlatt selskapet og arbeider som leder av en ashram etter indisk mønster, sier at det beste misjons-selskapene kunne gjøre var å slutte å sende misjonærer. «For dem som i Vesten har støttet misjonen og er fanget i en sentimental mystikk omkring misjonen som ofte er så fantastisk uten berøring med de historiske realiteter... ville et slikt forslag være opprørende». Men det *må* sies fordi «et voksende antall kristne i India kan ikke se hvorledes folket i dette landet noengang skal kunne akseptere Kristus for det Han er, eller se evangeliet som den forbausende nyhet

det er, så lenge hele misjonærstrukturen står der. Det er derfor den må bort — ikke *mot* Kristus, men *for* Kristus.»

«Er dere virkelig overrasket over at jeg ser frem til misjonens død for Kristi skyld, — for å befri ham fra en institusjon som for mange år siden tjente ham så vidunderlig, men som nå er moden for en stille død i annen halvpart av det 20. århundre?»

Slike tanker vil antagelig ha liten gjenklang i norske misjonskretser hvor man nokså ureflektert bygger videre etter tradisjonelle linjer. Man vil kanskje avvise det som symptomer på synkende sans for misjonsdimensjonen eller som resultat av de unge kirkenes «barnesykdommer». Men det er et spørsmål reist av ansvarlige misjonærer som brenner for evangeliet, og kan ikke avvises med et skulderkast.

Er tiden inne for misjonærene å bryte leir og vende hjem etter endt oppdrag? Eller er tiden ennå ikke moden? Eller skal man for alltid sende folk til «misjonsmarken»?

Plagsomme spørsmål.

Noen undres antagelig —

Tredje del av Dr. Seilers artikkel:

DEMOKRATISERING I KIRKEN

Utöver detta finns givetvis en mängd andra områden där former för medansvar och medbestämmande (även rättsligt fastlagde former) organiskt borde utvecklas för att övervinna ett tidigare absolutistiskt mönster i kyrkans ämbetsutövning. Viktigare än att närmare gå in på dessa enskilda områden — som skulle behöva en omsorgsfull och nyanserad framställning — synes oss vara att klargöra den djupare motiveringen för dessa krav. Här vaknar kyrkan till medvetande om fundamentala fakta som förtjänar vår uppmärksamhet just därför att de kan synas vara nästan självklara.

Skälet att det överhuvudtaget finns ämbetsbärare i kyrkan ligger endast och kan endast ligga i samfundets enhet och dess medlemmars väl i Kristi tro. Därför är det djupt mänskligt och människovärdigt att gemenskapen själv deltar i sina avgöranden och sin «decision making» — i den mån detta är förenligt med kyrkans av Kristus givna struktur och gudomliga uppdrag. Varje medlem i en gemenskap är ju genom sitt blotta medlemskap ansvarig för dess görande och låtande, bär och stöder den och kan göras medansvarig för den.

Denna princip gäller för all mänsklig gemenskap, men den gäller i särskilt hög grad för kyrkan, som på ett mycket djupare sätt än samhället vädjar til människans fria vilja och ansvar.

Om det altså kan och bör vara tal om demokratiska livsformer i kyrkan så är kyrkan till hela sitt väsen ändå inte en demokrati. Var går då skiljelinjen mellan henne och det politiska samhället?

Kyrkan har sitt upphov i en gudomlig instiftelse och vilar alltså inte på folkets suveräna avgörande. Hennes uppdrag ligger på det andliga planet och därigenom skiljer hon sig från samhället, vars uppgift är människornas timliga väl. Men även bortsett från detta skiljer sig kyrkan till sin struktur från samhället. Hennes hierarki har en andlig och sakramental karaktär, och därför ligger fullmakten och ansvaret för besluten inom kyrkan i sista hand hos ämbetet.

Konciliernas historia under tidernas lopp visar detta klart och tydligt. Påståendet att de fornkyrkliga koncilierna skulle ha varit sammansatta av biskopar och lekmän och att först Tridentinum och Vatikanum I skulle ha konstituerats uteslutande av biskopar är ohållbart.

Redan «apostlakonciliet» (Apg. 15) visar ett tydligt mönster: Det pågår inför hela församlingen (ecclesia), som visst inte enbart passivt deltog. Men «apostlarna och presbyteroi» (15:6 och 15:22) betecknas som de som avgör och fattar beslut. Den gamla kyrkan har fasthållit vid detta mönster under alla sine koncilier. Medeltidens koncilier skiljer sig därifrån på grund av ett särskilt förhållande. De var inte längre enbart kyrkans, utan snarare den västerländska kristenhetens «generalförsamlingar», på vilka hela «Corpus christianum» försökte ordna sina angelägenheter på ett enhetligt sätt. Men grundprincipen att ett koncilium var ett biskopsmöte — vilket givetvis kunde ge rösträtt även åt icke-biskopar — förändrades även åt icke-biskopar — förändrades därmed icke. Enast så kan det förstås, att Tridentinum som sammanträdde enbart som koncilium, sponträdde enbart som koncilium, sponträdde enbart och självklart återupptog den gamla traditionen.

Här går gränsen för en demokrati-

sering av kyrkan. Kyrkan leds av ett andligt och sakramentalt ämbete genom vilket dess karaktär som gudomligt instiftad och benådad får sitt uttryck. Om man bortser från detta det kyrkliga ämbetets innersta väsen, då blir — konsekvent genomtänkt — all ledning i kyrkan slutligen enbart en administrativ funktion eller vad som är värre ett kyrkopolitiskt instrument.

(Forts. neste side)

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Bergen
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Drammen
St. Josephs Hosp.,		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Hammerfest
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke		
St. Mikals Prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Lillestrøm
St. Magnus Kirke		
St. Magnus prestg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Demokratisering av Kirken

(Forts. fra forrige side.)

Når dette har påpekt kan man klart og tydeligt bejaka en organisk utveckling av demokratiska livs- og umgãngesformer i kyrkans ledning, av medbestãmmãnde i kyrkliga val, av kollegialitetstankens förverkligãnde på alla nivåer, av klarare skiljelinjer mellan lagstiftande, verkstãllande och dõmande organ i kyrkan, av decentralisering i enlighet med «subsidiaritetsprincipen» m. m. — allt detta t. o. m. rãttsligt fastlagt fastãn man kanske är medveten om, att många friare former av rådgivning och medansvar kan vara minst lika verksamma och viktiga i kyrkan.

En sak borde man dock ha klart för sig: Om kravet på demokratiska livsformer i kyrkan skall bli trovãrdigt mãste det fõrenas med kravet på verkliga kvalifikationer för ett aktivt deltagande i kyrkans avgõranden. Saknas de, så kan resultatet trots allt bli negativt, ja till och med õdesdigert för kyrkan.

Slutligen borde man inte glõmma detta: Kyrkans livsmõnster krãver en annan inre hållning än den blott demokratiska. En anda av kristen kärlek och kristet tjãnande mãste prãgla fõrhållandet mellan människorna. Kristen hållning är mer än ett pockande på rãttigheter eller demokratisk kontroll. Den õser ur djupare troskãllor.

Vãra frãmsta bekymmer rör sig inte om kyrkans demokratisering och därmed sammanhãngande frãgor. Mycket mera centrala frãgor stãr i fõrgrunden: att finna och fördjupa vår inre och yttre identitet i tron och i kyrkan, att skapa enhet och solidaritet i våra så disparata fõrhållanden, att bygga upp ett funktionsdugligt stift och livskraftiga fõrsamlingar som fõrmår vittna om tron och kyrkan.

Å andra sidan kan vi lugnt påstå, att det inte saknas vilja att inom givna grãnser utveckla rimliga och lãmpliga demokratiska former i kyrkan. På lokalplanet finns kyrkoråd, på stiftsplanet olika organ: prästråd, katolska pedagogiska nãmnden, liturgikommissionen, katolska kyrkans studieråd, stiftets ekumeniska utskott, och på riksplanet flera organisationer.

Hela situationen visar klart vikten och behovet av en genomtãnkt och realistisk pastoral framtidsplanering. Denna borde framfõrallt vidga och fördjupa ett osjãlviskt och kraftfullt lekmannaansvar, något som hittills av olika skãl knappast varit mõjligt.

Vi kan inte undgå att komplettera denna framstãllning med en kritisk anmãrkning. I den mån vi under kommande år inom ramen för ett nytt stat-kyrka-fõrhållande får positiva lõsningar på en rad av kyrkans problem blir våra ansvariga lekmãn nõdsakade att mera än hittills och på bredare bas intressera sig för och aktivt ta del i de problem som berõr katolikernas stãllning och uppgift i det svenska samhället. Vi hoppas att insikten om detta skall växa och ta sig uttryck i en konkret och kunnig insats.

H. S.

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

Arsabonnement kr. 35,—

LÕSSALG AV ST. OLAV

I GRUNDT TANUMS
BOKHANDEL,
UNIVERSITETS-
BOKHANDLENE
I SENTRUM OG PÅ
BLINDERN

BERGEN

NYGÅRDSGT. 19

BERGEN

A/S Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØEGÅRDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pøsefabrikk
Solheimgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

HÅNDKOMMUNION

Dette spørsmålet har vært omtalt tidligere i ST. OLAV, i nyhetsstoff og i et leserbrev fra en sogneprest. Vi gjengir en uttalelse av biskop John W. Gran (Broen, nr. 2):

«I de senere år har skikken å motta den hl. kommunion i hånden fått stadig mer innpass i Vest-Europa, uten at det dermed kan sies at noen enhetlig praksis har etablert seg. Rom har imidlertid tillatt de enkelte biskoper tilhørende den Nordiske Bispekonferanse å autorisere denne utdelingsform i sine bispedømmer. Etter bred konsultasjon om dette på forskjellige plan tillater jeg herved denne praksis også for O.K.B.s vedkommende, etter at skikken noen tid har vært praktisert i andre bispedømmer i Norden. Ikke presten, men de troende individuelt, vil avgjøre gjennom sin utstrakte åpne hånd at de ønsker å motta hostien på denne måte. Den maksimale respekt må fortsatt utvises for Herrens Legeme. Det er således bedre å motta kommunionen på tungen, hvis man er lite ren på hendene. Hostien skal inntas umiddelbart og må under ingen omstendigheter bæres rundt

i kirken, enn si ut av den. Det må særlig påsees at barn ikke omgås sakramentet respektløst. Når kommunion utdeles under begge skikkelser ved neddypping, sier det seg selv at hostien må mottas direkte på tungen. Tillatelsen trer i kraft straks.»

RED.

Kristendom og ...

(Forts. fra s. 215)

skibet raskt ville gå på grunn dersom skribenten fikk noe med roret å gjøre.

Men, for å bli i Holbergs stil: Ett er de enkelte teologers hjemmelagde sjøkart, et annet er hva kirken som kirke uttaler om sosiale og politiske spørsmål. Fra vår egen tid foreligger det som kjent en rekke betydningsfulle læreskrivelser om slike spørsmål.

Med ufeilbarlighet kan kirken bare tale i spørsmål som direkte angår den

kristne tro. Men kirken har også et forkynnende og belærende oppdrag i andre spørsmål, som den ser i lyset av troens innsikt og troens krav. I sin omsorg for å aktualisere det kristne budskap i forhold til samtidens problemer, må kirken fremholde de kristnes plikt til ansvarsfull handling i evangelisk ånd.

Men hva den ikke kan, er å tale med en autoritet som ikke er begrunnet i dens mandat og kall. Den kan ikke befri kristne mennesker for selv å måtte velge veier og virkemidler i politikken. Den kan ikke gi dem konkrete handlingsopplegg. Den må respektere at den evangeliske impuls er virksom i mange retninger og orienteringer. Hvor fristende det enn måtte være for en politisk bevegelse å få en slags kirkelig garanti for at den forpakter den eneste rette kristne holdning i politikken, kan ikke kirken la seg bruke til denslags.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen

TØYENGT. 2, Oslo

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8

Tlf. 23 02 40

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo

Telefon 20 37 24

Byggevarer - Beslag - Ovner

Verktøy - Fliser - Linolium

Tapeter - Farvehandlervarer

Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
For sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

FILM-GLAD

Sommerstille som det er på lerretet når dette skrives, og langt som det er til sesongstarten i august, kan det være nærliggende å bruke disse par spalter til noen betraktninger utenom repertoaret.

Norge er et land hvor kinobesøket befinner seg fremdeles overraskende høyt, uavhengig av en etter hvert tett TV-dekning i landet. Det nye medium synes ikke å ha fjernet forkjærligheten for det nest nyeste, i motsetning til i Storbritannia, hvor kinobesøket er gått katastrofalt ned. Flere TV-selskaper, lengre sendetid, total TV-dekning av befolkningen er nok en vesentlig årsak.

Folks forhold til film spenner over et bredt register, fra å dumpe tilfeldig og spontant innom en hvilken som helst kino, når en er i det lunet, gjennom dem som leser filmmeldelser jevnlig og velger sitt filmstoff deretter — inntil den gruppe, meget liten hos oss, som tar filmens dødsens alvorlig, nesten vitenskapselig: «filmologene». De sistnevnte leser planmessig om film, kjenner dens historikk og store navn, følger nøye de seriøse filmskapere, drøfter fortolkninger og virkemidler, kort sagt *lever* i film, som spesialitet eller høyt oppdrevet hobby.

Filmmeldelsene var lenge et forsømt område i norsk presse. Det ble gjerne den som tilfeldigvis var ledig i en avisredaksjon, ofte yngstemann eller sommervikaren, som «stakk bortom» og skrev en halv spalte, hvor likt og ulikt ofte gikk gjennom den samme uinteresserte klisjémølle. Filmkritikken ble bare langsomt et fag. På det høye, profesjonelle plan (som ikke er «St. Olav»!) krever det sin mann, og stor innsikt ikke bare i den enorme filmmasse over ca. ¾ århundres produksjon, men også i filmens tekniske sider. Sverige og Danmark har store film-institutter, med de viktigste verkene arkivert, og et rikholdig bibliotek. Etter hvert følger vi opp også i Norge, et Norsk Filminstitutt av beskjednere format ar-

beider godt. Blant annet har det organisert kurser og seminarer for filminteresserte, blant dem skolens folk. Her imøtekommer det en forsømt oppgave i norsk pedagogikk: *Mediakritikk*.

Hva ligger det i dette fine ordet? Simpelthet det enkle faktum, at mennesker i dag, og ennå mer i morgen, er utlevert til masser av fritid, som for en stor del vil fylles opp med et media-tilbud: aviser, radio, TV og film. Denne enorme påvirkningsmasse overrisler menneskelivet fra den spe barndom av, skit og kanel om hverandre. Dersom skolen tar sikte på å gjøre mennesker livsdyktige, og det gjør den, må den lære dem skjønn og kritikk innenfor et så påtrengende livs-område. TV- og filmkritikk bør inn i skolene som en kulturoppdragelse av største viktighet. Det må i alle våre skoleslag finnes vel utdannede lærere som, utrustet med demonstrasjonsmateriale, vil kunne forklare mediens vesen og virkemidler — ta sine klasser med i en avisredaksjon, et TV- eller filmstudio, og aktivisere dem til egne forsøk som avslører problemene for dem. På en folkehøyskole jeg vet om, i ett av våre naboland, fikk elevene under et vinterkurs skrapet sammen apparatur og penger nok til selv å lage en kort spillefilm. Det lærte de mye av.

Kritikk er jo dessuten skjønn, språklig uttrykksevne, analytisk ferdighet. En pedagog som får vist en smal filmutgave av en seriøs film for sine elever, gir dem som oppgave å anmelde den, og lager en drøftelse over hva som er felles og hva som er avvikende i de innsamlede oppgaver, slår adskillige fluer i ett smekk. Det vil blant annet lære elevene, og det

for livet, at «kritikeren», hvor mye han så vet om den kunstart han vurderer, er et subjektivt, begrenset menneske som ikke *kan* utsi noen definitive dommer. Han må «krysspeiles» i forhold ikke bare til det verk han bedømmer, men også til ens egne reaksjoner. Deri ligger interessen, derfor er signaturen så viktig under en anmeldelse: Nåvel — *han* reagerer slik? Da vil *jeg* trolig reagere sånn — hvilket erfaringsmessig kan være noe helt annet.

Vi har leilighetsvis i «St. Olav» gjort oppmerksom på gode bøker om film — sist magister *Bjørn Rasmussens* fremragende (og rimelige!) fem binds «Filmens Hvem Hvad Hvor» (Politikens Forlag, København). Det kan være nyttig å plusse på denne leser-service ved å gjøre de interesserte oppmerksomme på *tidsskrifter* i samme gate. Skarpsindig «filmologiske» er det svenske «Chaplin» og det danske «Kosmorama» (som forresten redigeres av en dominikaner, pater *Martin Dronzy*), likesom det norske «Fant». Enklere tilgjengelig film-informasjon, for den jevnt interesserte, er to norske publikasjoner: «Film og Kino» og «Film-Nytt», begge månedlige. Førstnevnte utgis av Kommunale Kinematografers Landsforbund, og bringer foruten anmeldelser, også adskillig artikkel- og debattstoff. Sistnevnte er vesentlig basert på kyndige anmeldelser av månedens filmer, og utgis av Norsk Kino- og Filmfond.

brm.

FILMUTVALG

«St. Olav»s filmanmelder, *Hallvard Rieber-Mohn*, er nylig utnevnt, av Det Kgl. Kirke- og Undervisningsdepartement, som medlem i et statlig utvalg, hvor utenlandsk film av særlig verdi skal kvalitetsbedømmes. De øvrige medlemmer av utvalget er redaktør *Egil B. Fonn* (Kommunale Kinematografers Landsforbund), og redaktør *Alf Biem*.

Red.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 35 pr. år. Kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 40.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.